

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2000

Julkaistu Helsingissä 12 päivänä huhtikuuta 2000

N:o 343—346

SISÄLLYS

N:o		Sivu
343	Laki rikoslain 34 luvun muuttamisesta	891
344	Laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa	893
345	Laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetun lain muuttamisesta	895
346	Maa- ja metsätalousministeriön asetus luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden, elintarvikkeiden ja alkoholijuomien valvonnan järjestämisestä	899

N:o 343

Laki

rikoslain 34 luvun muuttamisesta

Annettu Helsingissä 7 päivänä huhtikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 34 luvun 2 ja 11 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 578/1995, sekä
lisätään 34 lukuun, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 578/1995, uusi 12 § seuraavasti:

34 luku

Yleisvaarallisista rikoksista

2 §

Liikennetuhotyö

Joka

1) tuhoaa kulkuneuvon tai kiinteän lautan, tai niiden välineistön taikka kulkuväylän, liikenteen ohjausmerkin tai muun liikenteen laitteiston taikka vahingoittaa tai muuntaa niitä,

2) antaa liikenteeseen liittyvän väärän tiedon tai

3) tekee kulkuneuvossa, lentokentällä, kiinteällä lautalla tai liikenteen ohjailutehtävissä olevaa henkilöä kohtaan väkivaltaa taikka uhkaa häntä väkivallalla

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan yleistä hengen tai terveyden vaaraa liikenteessä tai kiinteällä lautalla, eikä teko ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen, on tuomittava *liikennetuhotyöstä* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

11 §

Aluksen kaappaus

Joka väkivaltaa käyttäen tai sillä uhaten oikeudettomasti

1) puuttuu lennolla olevan ilma-aluksen tai kauppamerenkulussa olevan aluksen ohjaukseen,

2) ottaa lento- tai meriturvallisuutta vaarantavalla tavalla ilma-aluksen tai kauppamerenkulussa olevan aluksen määräysvaltaansa tai

3) ottaa kiinteän lautan määräysvaltaansa, on tuomittava *aluksen kaappauksesta* van-

HE 152/1999
LaVM 3/2000
EV 24/2000

keuteen vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Jos 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu aluksen kaappaus on aiheuttanut vain vähäistä vaaraa lento- tai meriturvallisuudelle ja rikos, huomioon ottaen väkivallan tai uhkauksen laatu tai muut tekoon liittyvät seikat, on myös kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksenteijää ei tuomita aluksen kaappauksesta, vaan niistä muista rikoksista, jotka teko käsittää.

Helsingissä 7 päivänä huhtikuuta 2000

12 §

Määritelmä

Kiinteällä lautalla tarkoitetaan tässä luvussa tekosaarta, laitetta ja rakennelmaa, joka on pysyvästi kiinnitetty merenpohjaan luonnonvarojen tutkimusta tai hyödyntämistä taikka muuta taloudellista tarkoitusta varten.

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä huhtikuuta 2000.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Vt. ulkoasiainministeri

Pääministeri *Paavo Lipponen*

N:o 344

Laki**todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskeissa riita-asioissa**

Annettu Helsingissä 7 päivänä huhtikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään todistelun turvaamisesta riita-asiaissa, joka perustuu seuraavissa laeissa säädettyjen teollis- tai tekijänoikeuksien loukkaamiseen:

- 1) tekijänoikeuslaki (404/1961);
- 2) patenttilaki (550/1967);
- 3) hyödyllisyysmallioikeudesta annettu laki (800/1991);
- 4) yksinoikeudesta integroidun piirin piiriin malliin annettu laki (32/1991);
- 5) tavaramerkkilaki (7/1964);
- 6) mallioikeuslaki (221/1971);
- 7) toiminimilaki (128/1979); tai
- 8) kasvinjalostajanoikeudesta annettu laki (789/1992).

Tätä lakia sovelletaan myös todistelun turvaamiseen riita-asiaissa, joka koskee

1) viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 20 ja 21 kohdassa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomiseen perustuvan vahingon korvaamista lääkelain (395/1987) tai kemikaalilain (744/1989) mukaisissa asioissa;

2) sopimattomasta menettelystä elinkeino-toiminnassa annetun lain (1061/1978) 4 §:ssä tarkoitetun liikesalaisuuden, teknisen

esikuvan tai teknisen ohjeen oikeudettomaan käyttöön tai ilmaisemiseen perustuvan vahingon korvaamista tai lain 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä mainitulla perusteella.

2 §

Turvaamistoimen sisältö

Todistelun turvaamiseksi toimivaltainen tuomioistuin voi määrätä, että sellainen aineisto, jolla voidaan olettaa olevan todisteenä merkitystä 1 §:ssä tarkoitetussa riita-asiaissa, pannaan takavarikkoon. Takavarikon lisäksi tai sen sijasta tuomioistuin voi määrätä muusta, ei kuitenkaan takavarikkoa ankarammasta toimenpiteestä, joka on todistusaineiston hankkimiseksi tai säilyttämiseksi tarpeen.

Päätätessään turvaamistoimen määräämisestä tuomioistuimen tulee kiinnittää huomiota siihen, että vastapuolelle ei turvattavaan etuuteen nähden aiheudu kohtuutonta haittaa.

3 §

Turvaamistoimipäätöksen edellytykset

Turvaamistoimi voidaan määrätä, jos

- 1) hakija saattaa todennäköiseksi, että hä-

nellä on 1 §:ssä tarkoitettu oikeus, joka voidaan vahvistaa ulosottolain (37/1895) 3 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulla ratkaisulla, ja että hänen oikeuttaan loukataan tai loukkaus on välittömästi toteutumassa; ja

2) on olemassa vaara, että vastapuoli tai se, jonka hallussa aineisto on, kätkee, hävittää tai luovuttaa todistusaineistoa tai muulla tavoin menettelee todistusaineiston säilymistä vaarantavalla tavalla.

4 §

Väliaikainen turvaamistoimipäätös

Jos turvaamistoimen tarkoitus saattaa muuten vaarantua, tuomioistuimien voi hakijan pyynnöstä antaa väliaikaisen turvaamistoimipäätöksen varaamatta vastapuolelle tilaisuutta tulla kuulluksi. Määräys on voimassa, kunnes tuomioistuin toisin määrää.

5 §

Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpano

Ulosottomiehellä on oikeus tarvittaessa saada turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanoa varten poliisilta virka-apua. Ulosottomies saa tarpeen vaatiessa käyttää turvaamistoimen täytäntöönpanossa apunaan esteettöntä asiantuntijaa. Asiantuntijan esteellisyydestä on voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 47 §:ssä säädetään asiantuntijan esteellisyydestä. Hakija tai hakijan edustaja voi kuitenkin toimia asiantuntijana, jos on todennäköistä, ettei se johda tiedon saamiseen asiaan kuulumattomasta yksityisestä liike- tai ammattisalaisuudesta.

Ennen asiantuntijan kutsumista ulosottomiehen on varattava hakijalle tilaisuus tulla kuulluksi. Myös vastapuolelle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei kysymyksessä

Helsingissä 7 päivänä huhtikuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

ole väliaikaisen turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpano.

Ulosottomiehellä on oikeus ottaa valokuvia, kopioita ja näytteitä, tehdä kuva- ja ääninauhoituksia sekä ryhtyä muuhun toimenpiteeseen, joka on tarpeen turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanossa. Täytäntöönpano on toimitettava siten, että siitä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa vastapuolelle tai sille, jonka hallussa omaisuus on.

Tässä laissa tarkoitettujen turvaamistoimen täytäntöönpanossa noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä ulosottolain 7 luvussa säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun nojalla määrätyn turvaamistoimen täytäntöönpanosta.

6 §

Vaitiolovelvollisuus

Tässä laissa tarkoitettujen asiantuntijan sekä asianosaisaseman perusteella salassa pidettäviä tietoja saaneen hakijan vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

7 §

Täydentävät säännökset

Tässä laissa tarkoitettujen turvaamistoimien on muutoin voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa säädetään turvaamistoimista.

8 §

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2000.

Kulttuuriministeri *Suvi Lindén*

N:o 345

Laki**terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 7 päivänä huhtikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1505/1994) 2 §, 3 §:n 5 ja 6 kohta, 10 §, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 momentti, 13 §:n otsikko, 15 ja 19 §, 24 §:n 1 momentti ja 27 §:n otsikko; sekä

lisätään 3 §:ään uusi 1 a ja 7 kohta, lakiin uusi 7 a §, 13 §:ään uusi 1 momentti, jolloin nykyinen 1 ja 2 momentti siirtyvät 2 ja 3 momentiksi, 27 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, 28 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, lakiin uusi 28 a ja 28 b § sekä 29 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden suunnittelua, valmistusta, pakkaamista, merkitsemistä, markkinoille tuloa, käyttöönottoa, ammattimaista käyttöä ja markkinointia. Lakia sovelletaan soveltuvin osin terveydenhuollon omaan laitevalmistukseen. Muilta osin asetuksella säädetään tarkemmin terveydenhuollon omasta laitevalmistuksesta.

Lakia sovelletaan ainoastaan siltä osin kuin asetuksella niin säädetään ihmis- tai eläinkudosta taikka -soluja tai niiden sivutuotteita sisältäviin tai muihin terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden tavoin tai niiden kanssa käytettäviin tuotteisiin. Asetuksella voidaan lisäksi säätää, että tämän lain säännöksiä ei sovelleta lainkaan tai sovelletaan vain tietyiltä osin asetuksella säädettyihin terveydenhuollon laitteisiin ja tarvikkeisiin.

3 §

Määritelmät

1 a) *In vitro* -*diagnostiikkaan* tarkoitettulla

lääkinnällisellä laitteella tarkoitetaan terveydenhuollon laitetta tai tarviketta, joka on reagenssi, reagenssiuote, kalibraattori, vertailumateriaali, testipakkaus, instrumentti, laite, laitteisto tai järjestelmä joko yksin tai yhdessä muiden kanssa käytettynä ja jonka valmistaja on tarkoittanut käytettäväksi in vitro ihmiskehosta otettujen näytteiden tutkimuksissa yksinomaisena tai pääasiallisena tarkoituksena saada tietoa:

- a) fysiologisesta tai patologisesta tilasta;
- b) synnynnäisestä epämuodostumasta;
- c) veren tai kudoksen luovutuksen yhteydessä turvallisuuden ja yhteensopivuuden määrittämiseksi; tai
- d) hoitotoimenpiteiden tarkkailemiseksi.

5) *Markkinoille saattamisella* tarkoitetaan terveydenhuollon laitteen ja tarvikkeen ensimmäistä käyttöön saattamista maksua vastaan tai ilmaiseksi, laitteen ja tarvikkeen jakelemiseksi tai käyttämiseksi Euroopan yhteisön alueella riippumatta siitä, onko laite ja tarvike uusi tai täysin kunnostettu. Markkinoille saattamisena ei pidetä laitteen käyttämistä klinisiin tutkimuksiin tai terveydenhuollon laitteen tai tarvikkeen suorituskyvyn arviointitutkimukseen.

6) *Käyttöönottamisella* tarkoitetaan vaihetta, jolloin terveydenhuollon laite ja tarvike on loppukäyttäjän saatavilla ja valmis käy-

tettäväksi ensimmäistä kertaa käyttötarkoituksensa mukaisesti Euroopan yhteisön alueella.

7) *Valtuutetulla edustajalla* tarkoitetaan Euroopan yhteisön alueelle sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka valmistajan tehtävään nimeämänä toimii valmistajan puolesta ja jonka puoleen viranomaiset ja muut voivat kääntyä valmistajan asemasta valmistajalle tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä asetettujen velvoitteiden osalta.

7 a §

Maahantuojan vaaratilanneilmoitus

Terveydenhuollon laitteita ja tarvikkeita maahantuovan yrityksen on ilmoitettava laitteiden ja tarvikkeiden valmistajalle kaikista niistä tietoonsa tulleista vaaratilanteista, joiden on todettu tai epäillä johtuneen laitteesta tai tarvikkeesta olevasta viasta tai puutteellisuudesta.

10 §

Markkinoille saattaminen ja käyttöönotto

Terveydenhuollon laite ja tarvike voidaan saattaa markkinoille tai ottaa käyttöön, kun se täyttää sille tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä asetetut vaatimukset. Sosiaali- ja terveysministeriö voi päättää, että sellaisesta terveydenhuollon laitteesta ja tarvikkeesta, joka voi aiheuttaa merkittävän terveydellisen riskin, on toimitettava lääkelaitokselle laitteen ja tarvikkeen tunnistetiedot sekä tiedot merkinnöistä ja käyttöohjeista.

Terveydenhuollon laite ja tarvike saadaan asettaa nähtäväksi, vaikkei se täytä 1 momentissa tarkoitettuja vaatimuksia, jos selvällä merkinnällä osoitetaan, ettei laitetta tai tarviketta voida saattaa markkinoille eikä ottaa käyttöön ennen kuin se on saatettu vaatimusten mukaiseksi. In vitro -diagnostiikkaan tarkoitettua näytteille asetettua laitetta ei saa käyttää tilaisuuteen osallistujilta saatujen näytteiden käsittelyyn.

11 §

Toimintavarmuuden turvaaminen

Ammattimainen käyttäjä on velvollinen

toteuttamaan tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että terveydenhuollon laitteen tai tarvikkeen:

- a) kunto on lain edellyttämällä tasolla;
- b) käyttöpaikka, käytön turvallisuuteen vaikuttavat rakennusosat ja rakenteet sekä siihen liittyvät laitteet, tarvikkeet ja varusteet eivät vaaranna terveydenhuollon laitteen tai tarvikkeen suorituskykyä tai potilaan, käyttäjän tai muun henkilön terveyttä tai turvallisuutta; ja
- c) käyttöä koskevat ohjeet ja menettelyt ovat asianmukaiset.

12 §

Ammattimaista käyttöä koskevat yleiset vaatimukset ja laadunvarmistus

Henkilöllä, joka käyttää terveydenhuollon laitetta tai tarviketta, on oltava sen käytön vaatima riittävä koulutus ja kokemus. Ammattimaisen käyttäjän tulee varmistua siitä, että terveydenhuollon laitetta tai tarviketta käyttävällä henkilöllä on asianmukainen koulutus ja kokemus sekä että laitteesta tai tarvikkeesta tai sen mukana on turvallisen käytön kannalta tarpeelliset merkinnät ja käyttöohjeet.

13 §

Vaaratilanteiden arviointi- ja ilmoitusmenettely

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköillä tulee olla järjestelmällinen menettely terveydenhuollon laitteen ja tarvikkeen käytön yhteydessä syntyneiden vaaratilanteiden arvioimiseksi ja seuraamiseksi. Järjestelmällinen menettely terveydenhuollon laitteen ja tarvikkeen käytön yhteydessä syntyneiden vaaratilanteiden seuraamiseksi koskee soveltuvin osin myös terveydenhuollon ammattihenkilöä.

15 §

Tuoterekisteri

Suomalaisen valmistajan on tehtävä tuoterekisteriin ilmoitus, josta käy selville yrityksen nimi, toimipaikka, laitteen tunnistamistiedot, tieto ilmoitetun laitoksen todistuksista

ja niiden epäamisestä sekä muut markkinavalvonnan edellyttämät tiedot. Ilmoitus on tehtävä, kun tässä pykälässä mainitut tiedot muuttuvat. Vastaavan ilmoituksen on velvollinen tekemään valtuutettu edustaja, jolla on kotipaikka Suomessa. Ilmoitus tehdään lääkelaitokselle. Tuoterekisteriin on tehtävä ilmoitus myös sellaisesta laitteesta, joka sisältää ihmiskudosta taikka ihmisen verestä tai veriplasmasta peräisin olevia aineita.

Läkelaitos voi velvoittaa ilmoitetun laitoksen toimittamaan tuoterekisteriin edellä mainitut tiedot niiden laitteiden ja tarvikkeiden osalta, joiden vaatimustenmukaisuusmenettelyihin ilmoitettu laitos on osallistunut.

Läkelaitos toimittaa in vitro -diagnostiikkaan tarkoitetuista lääkinnällisistä laitteista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 98/79/EY edellytetyt rekisteritiedot toimivaltaisten viranomaisten käytävissä olevaan eurooppalaiseen tietokantaan. Tietokantaan kerättyjä tietoja saa käyttää vain viranomaisvalvontaan.

19 §

Valmistukseen ja myyntiin kohdistuvat rajoitukset

Jos terveydenhuollon laite ja tarvike on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen taikka jos siihen on väärin perustein kiinnitetty CE-merkintä, lääkelaitos voi:

1) velvoittaa valmistajan ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin terveydenhuollon laitteen ja tarvikkeen saattamiseksi tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiseksi; tai

2) kieltää terveydenhuollon laitteen ja tarvikkeen valmistuksen, myynnin ja muun elinkeinotoiminnan yhteydessä tapahtuvan luovuttamisen.

Jos markkinoille saatetusta tai käyttöön otetusta terveydenhuollon laitteesta tai tarvikkeesta ei ole laadittu vaatimuksenmukaisuuden arvioinnin mahdollistavia asiakirjoja tai valmistajan toimittamat asiakirjat ovat puutteellisia tai virheellisiä, lääkelaitos voi määrätä valmistajaa laatimaan puuttuvat asiakirjat tai korjaamaan puutteellisuudet tai virheellisyydet. Jos lääkelaitoksen määräyksestä huolimatta asiakirjoissa olevia puutteellisuuksia tai virheellisyyksiä ei korjata, lää-

kelaitos voi kieltää kyseisen laitteen tai tarvikkeen valmistuksen, myynnin ja muun elinkeinotoiminnan yhteydessä tapahtuvan luovuttamisen.

Mitä edellä säädetään, sovelletaan myös silloin, kun terveydenhuollon laitetta ja tarviketta koskeva CE-merkintä on kiinnitetty tuotteisiin, jotka eivät ole terveydenhuollon laitteita ja tarvikkeita.

Ennen lopullisen päätöksen tekoa lääkelaitos voi antaa asiasta väliaikaisen päätöksen, milloin siihen on erityinen syy.

24 §

Tuoteturvallisuutta koskevien säännösten rikkominen

Joka tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti

1) valmistaa, pakkaa, merkitsee, myy, luovuttaa tai tuo maahan 3 §:ssä tarkoitettuja terveydenhuollon laitteita ja tarvikkeita,

2) laiminlyö tuoterekisteri-ilmoituksen, kliinisiä tutkimuksia koskevan ilmoituksen tai valmistajan vaaratilanneilmoituksen tekemisen; tai

3) rikkoo viranomaisen tämän lain nojalla antamaa määräystä tai kieltoa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *terveydenhuollon tuoteturvallisuuden rikkomisesta* sakkoon.

27 §

Muutoksenhaku

Läkelaitoksen valmistajan tuotantotiloihin tekemän tarkastuksen yhteydessä annettuun määräykseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Määräykseen tyytymättömällä on oikeus saada määräys lääkelaitoksen käsiteltäväksi, jos hän 30 päivän kuluessa tarkastuksen päättymisestä sitä vaatii. Määräykseen on liitettävä ohjeet oikaisuvaatimuksen saattamiseksi lääkelaitoksen päätettäväksi. Määräyksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdyttävä oikaisuvaatimuksesta huolimatta. Läkelaitoksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla siten kuin 1 momentissa säädetään.

28 §

Ilmoitettu laitos

Ilmoitetun laitoksen on lääkelaitoksen pyynnöstä toimitettava valvontaviranomaiselle ne tiedot ja asiakirjat, myös varainhoitoon liittyvät asiakirjat, joiden perusteella voidaan varmistaa, että laitos noudattaa sille asetettuja vaatimuksia.

28 a §

Ilmoitetun laitoksen ilmoittamisvelvoite

Ilmoitetun laitoksen on ilmoitettava muille ilmoitetuille laitoksille ja toimivaltaisille viranomaisille kaikista määräajaksi tai kokonaan peruutetuista todistuksista sekä pyydetäessä myönnettyistä tai evätyistä todistuksista. Lisäksi ilmoitetun laitoksen on pyydetäessä annettava asiaan kuuluvat lisätiedot.

28 b §

Todistuksen peruuttaminen

Jos ilmoitettu laitos toteaa, ettei valmistaja ole täyttänyt tai ei enää täytä 10 §:ssä säädettyjä vaatimuksia tai että todistusta ei muutoin olisi tullut myöntää, laitoksen on peruutettava todistus määräajaksi tai kokonaan taikka myönnettävä se rajoitettuna, jol-

Helsingissä 7 päivänä huhtikuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

lei valmistaja korjaa puutteellisuuksia. Jos myönnettyssä todistuksessa havaitaan puutteellisuuksia, ilmoitetun laitoksen on toimitettava asiasta tieto lääkelaitokselle heti kun puutteellisuus tai muu syy on tullut ilmoitetun laitoksen tietoon.

29 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Sosiaali- ja terveysministeriö voi kieltää terveydenhuollon laitteen ja tarvikkeen tai tuoteryhmän käyttöönottamisen tai asettaa käytölle taikka saatavuudelle ehtoja, jos se on tarpeen terveyden tai turvallisuuden suojelemiseksi tai erityisistä kansanterveydellisistä syistä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2000.

Sosiaali- ja terveysministeriön 29 päivänä joulukuuta 1994 antamassa päätöksessä (STM:n määräyskokoelma 66/1994) tarkoitettuja laitteita ja tarvikkeita saa ottaa käyttöön 30 päivään kesäkuuta 2001 saakka, jos laite ja tarvike on 31 päivänä joulukuuta 1994 voimassa olleiden säännösten ja määräysten mukainen.

Tässä laissa tarkoitettuja terveydenhuollon yksiköissä tapahtuvaa valmistusta ja ammattimaista käyttöä koskevia säännöksiä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2001 alkaen.

Peruspalveluministeri *Eva Biaudet*

N:o 346

Maa- ja metsätalousministeriön asetus**luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden, elintarvikkeiden ja alkoholijuomien valvonnan järjestämisestä**

Annettu Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 2000

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta 8 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1100/1994) 2 ja 3 §:n nojalla:

1 luku

Toimivaltaiset viranomaiset

1 §

Soveltamisala

Tämä asetus koskee maataloustuotteiden luonnonmukaisesta tuotantotavasta ja siihen viittaavista merkinnöistä maataloustuotteissa ja elintarvikkeissa annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2092/91, jäljempänä neuvoston asetus, ja sitä täydentävässä Euroopan yhteisön (EY) lainsäädännössä edellytetyn valvonnan järjestämisestä.

Luonnonmukaisesti tuotetuilla maataloustuotteilla, elintarvikkeilla ja alkoholijuomilla tarkoitetaan tässä asetuksessa maataloustuotteita, elintarvikkeita ja alkoholijuomia, joista saadaan niitä markkinoitaessa käyttää neuvoston asetuksen mukaisesti luonnonmukaiseen tuotantotapaan viittaavia merkintöjä.

2 §

Ylin johto ja valvonta

Tämän asetuksen täytäntöönpanon ylin johto ja valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle.

3 §

Suomessa luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden tuotannon ja markkinoinnin valvonta

Kasvintuotannon tarkastuskeskus suunnittelee, ohjaa ja valvoo luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden tuotannon valvontaa. Luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden tuottajia ja tuotantoa valvovat työvoima- ja elinkeinokeskusten maaseutuosastot käyttäen apunaan valtuuttamia tarkastajia siten kuin jäljempänä 2 luvussa säädetään. Luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden markkinointia valvovat elintarvikelaissa (361/1995) tarkoitetut valvontaviranomaiset.

4 §

Suomessa luonnonmukaisesti tuotettujen elintarvikkeiden valmistuksen ja markkinoinnin valvonta

Kasvintuotannon tarkastuskeskus suunnittelee ja ohjaa luonnonmukaisesti tuotettujen elintarvikkeiden valmistuksen valvontaa. Luonnonmukaisesti tuotettujen elintarvikkeiden valmistajia ja valmistusta valvoo Kasvintuotannon tarkastuskeskus käyttäen apunaan työvoima- ja elinkeinokeskusten maa-

Neuvoston asetus (ETY) N:o 2092/1991 (31991R2092); EYVL N:o L 198, 22.7.1991, s. 1

seutuosastojen valtuuttamia tarkastajia. Teurastamoita ja niiden yhteydessä olevia laitoksia, joihin on nimetty valtion tarkastuseläinlääkäri, valvoo kuitenkin asianomainen valtion tarkastuseläinlääkäri. Tässä momentissa tarkoitettua valvonnasta säädetään tarkemmin 2 luvussa.

Luonnonmukaisesti tuotettujen elintarvikkeiden markkinointia valvovat elintarvikkeilaissa tarkoitettut valvontaviranomaiset. Kasvintuotannon tarkastuskeskus toimittaa elintarvikkeilaissa tarkoitetuille valvontaviranomaisille niiden tarvitsemat 10 §:ssä tarkoitettut luonnonmukaista maatalous- tai elintarviketuotantoa harjoittavia toimijoita koskevat rekisteritiedot.

5 §

Muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden markkinoinnin valvonta

Muissa Euroopan unionin (EU) jäsenvaltioissa luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden markkinointia Suomessa valvovat elintarvikkeilaissa tarkoitettut valvontaviranomaiset.

6 §

Luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden tuonti Euroopan unionin ulkopuolelta

Kasvintuotannon tarkastuskeskus suunnittelee ja ohjaa EU:n ulkopuolisista valtioista, jäljempänä kolmannet maat, tuotujen luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maahantuonnin valvontaa. Kasvintuotannon tarkastuskeskus valvoo, käyttäen apunaan työvoima- ja elinkeinokeskusten maaseutuosastojen valtuuttamia tarkastajia, toimijoita, jotka tuovat maahan kolmansista maista luonnonmukaisesti tuotettuja maataloustuotteita ja elintarvikkeita. Maahantuontia harjoittavia teurastamoita ja niiden yhteydessä olevia laitoksia, joihin on nimetty valtion tarkastuseläinlääkäri, valvoo kuitenkin asianomainen valtion tarkastuseläinlääkäri. Tässä momentissa tarkoitettua valvonnasta säädetään tarkemmin 2 luvussa.

Tullilaitoksen tehtävänä on huolehtia kolmansista maista tuotavien luonnonmukaisesti

tuotettujen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maahantuonnin valvonnasta siten kuin siitä säädetään neuvoston asetuksessa.

7 §

Luonnonmukaisesti tuotettujen alkoholijuomien valvonta

Luonnonmukaisesti tuotettujen alkoholijuomien valmistusta, markkinointia ja maahantuontia kolmansista maista harjoittavia toimijoita valvoo Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus.

Toimijan, joka valmistaa luonnonmukaisesti tuotettuja alkoholijuomia tai tuo maahan luonnonmukaisesti tuotettuja alkoholijuomia kolmansista maista, on tehtävä neuvoston asetuksen 8 artiklassa tarkoitettu ilmoitus Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle.

Tullilaitoksen tehtävänä on huolehtia kolmansista maista tuotavien luonnonmukaisesti tuotettujen alkoholijuomien maahantuonnin valvonnasta siten kuin siitä säädetään neuvoston asetuksessa.

2 luku

Luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmät

8 §

Valvontajärjestelmään hakeminen

Luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmiä ovat kasvintuotannon, eläintuotannon, elintarvikkeiden valmistustoiminnan ja maahantuonnin valvontajärjestelmät. Toimijan, joka haluaa saada toimintonsa luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmän piiriin, on tehtävä tätä koskeva hakemus kasvintuotannon ja eläintuotannon valvontajärjestelmien osalta työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosastolle.

Elintarvikkeiden valmistustoiminnan ja kolmansista maista tuotujen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maahantuonnin valvontajärjestelmien osalta hakemus on tehtävä Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle.

Teurastamot ja niiden yhteydessä olevat laitokset, joihin on nimetty valtion tarkastuseläinlääkäri, tekevät hakemuksen asianomaiselle valtion tarkastuseläinlääkärille.

Hakemus valvontajärjestelmään on tehtävä

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen vahvistamalla lomakkeella. Kasvintuotannon tarkastuskeskus antaa ohjeet hakemuksiin liitettävistä selvityksistä ja niiden sisällöstä.

9 §

Valvontajärjestelmään hyväksyminen

Saatuun 8 §:ssä tarkoitetun hakemuksen asianomaisen valvontaviranomaisen on tehtävä tai toimeenpantava toimijan tiloissa alkutarkastus. Tarkastuksesta on laadittava kertomus (*alkutarkastuskertomus*), joka toimijan on allekirjoitettava ja joka on annettava tiedoksi toimijalle. Valtuutettu tarkastaja toimittaa kertomuksen asianomaiselle valvontaviranomaiselle. Asianomainen valvontaviranomainen päättää alkutarkastuskertomuksen perusteella toimijan hyväksymisestä valvontajärjestelmään.

Kasvintuotannon ja eläintuotannon valvontajärjestelmissä hyväksyminen tapahtuu 1 momentista poiketen tuotantosuunnitain. Kasvintuotannon valvontajärjestelmässä tuotantosuuntia ovat peltoviljely, kasvihuone-tuotanto, sientenviljely ja luonnonvaraisten syötävien kasvien keräily (*keräilytuotanto*). Eläintuotannon valvontajärjestelmässä tuotantosuunnat määräytyvät eläinlajin ja sen käyttötavan mukaan.

Kasvintuotannon ja eläintuotannon valvontajärjestelmien osalta alkutarkastus on toimeenpantava toimijan kaikissa tuotantoyksiköissä (kaikilla tiloilla), tuotantotavasta riippumatta.

10 §

Luonnonmukaisen tuotannon rekisteri

Toimija, joka täyttää neuvoston asetuksessa säädetyt edellytykset, merkitään Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen pitämään luonnonmukaisen tuotannon rekisteriin siihen luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään tai kasvintuotannon ja eläintuotannon osalta siihen tuotantosuuntaan, johon toimija on hyväksytty.

Rekisteriin merkitään kunkin toimijan osalta seuraavat tiedot:

1) toimijan nimi, muut yhteystiedot ja hakemuksen saapumispäivä;

2) kasvintuotannon valvontajärjestelmän osalta perus- ja kasvulohkojen tunnukset, joilla luonnonmukainen ja mahdollisesti ta-

vanomainen tuotanto tapahtuu, sekä sellaiset alueet tai tuotantopaikat, joilla ei ole peruslohkotunnusta, mutta joita käytetään esimerkiksi laiduntamiseen, sientenviljelyyn tai keräilytuotantoon;

3) eläintuotannon valvontajärjestelmän osalta eläintuotannon tuotantosuunta ja luonnonmukaisesti sekä mahdollisesti tavanomaisesti kasvatettavista eläimistä eläinten lukumäärä tarkastusajankohtana ja tuotannon mahdollinen kausiluonteisuus;

4) päivämäärä, jolloin toimija on hyväksytty valvontajärjestelmään;

5) päivämäärä tai päivämäärät, jolloin tuotantotarkastus on hyväksytty;

6) toimijalle neuvoston asetuksen säännösten tai tämän asetuksen säännösten noudattamatta jättämisestä mahdollisesti aiheutuneet seuraamukset; ja

7) muut valvonnan kannalta välttämättömät tiedot.

11 §

Ilmoitukset

Toimijan on viipymättä kirjallisesti ilmoitettava asianomaiselle valvontaviranomaiselle toimijan nimen tai osoitteen muuttumisesta taikka valvontajärjestelmään merkittyjen toimintojen lopettamisesta osittain tai kokonaan. Toimijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus myös silloin, kun toimija haluaa erota valvontajärjestelmästä.

Kasvintuotannon ja eläintuotannon valvontajärjestelmissä toimijan on aloittaessaan uuden tuotantosuunnan tehtävä välittömästi kirjallinen ilmoitus työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosastolle. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosaston on tarpeen vaatiessa ilmoituksen perusteella päätettävä erillisen alkutarkastuksen tekemisestä tai toimeenpanemisesta 9 §:n mukaisesti.

Toimijan on ilmoitettava vuosittain Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen määräämään ajankohtaan mennessä työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosastolle kasvintuotannon valvontajärjestelmän osalta kasvintuotantonsa seuraavan tuotantovuoden tuotantosuunnitelma peltolohkoittain eriteltyinä ja eläintuotannon valvontajärjestelmän osalta valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot tilalla pidettävistä eläimistä.

12 §

Tuotantotarkastus

Asianomaisen valvontaviranomaisen on tehtävä tai toimeenpantava valvontajärjestelmään kuuluvan toimijan tiloissa tuotantotarkastus vähintään kerran kalenterivuoden aikana.

Tarkastajan on laadittava tarkastuksesta kertomus (*tuotantotarkastuskertomus*), joka toimijan on allekirjoitettava. Valtuutettu tarkastaja toimittaa kertomuksen asianomaiselle valvontaviranomaiselle. Asianomainen valvontaviranomainen päättää tuotantotarkastuskertomuksen perusteella tuotantotarkastuksen hyväksymisestä 60 vuorokauden kuluessa siitä, kun valvontaviranomainen on saanut tuotantotarkastuskertomuksen.

Eläintuotannon valvontajärjestelmässä asianomaisen valvontaviranomaisen on lisäksi tehtävä vuosittain valvontasuunnitelmassa edellytetyt ylimääräiset tuotantotarkastukset.

13 §

Tarkastajat

Neuvoston asetuksen edellyttämät tämän asetuksen 9 ja 12 §:ssä tarkoitetut tarkastukset toimijoiden tiloissa tekee kasvintuotannon ja eläintuotannon valvontajärjestelmien osalta työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosasto tai sen valtuuttama tarkastaja. Elintarvikkeiden valmistustoiminnan ja maahantuonnin valvontajärjestelmien osalta tarkastukset tekee Kasvintuotannon tarkastuskeskus tai sen apunaan käyttämä työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosaston valtuuttama tarkastaja. Teurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, joihin on nimetty valtion tarkastuseläinlääkäri, tarkastuksen tekee kuitenkin valtion tarkastuseläinlääkäri.

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi tehdä ylimääräisiä valvontatarkastuksia, jotka koskevat 9 ja 12 §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia, seurattessaan työvoima- ja elinkeinokeskusten maaseutuosastojen toimintaa tämän asetuksen mukaisissa tehtävissä.

Valtuutettu tarkastaja toimii tehtävässään virkamiehen vastuulla. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosasto voi peruuttaa valtuuttamansa tarkastajan valtuutuksen.

Kasvintuotannon tarkastuskeskus vahvistaa

valtuutettujen tarkastajien pätevyysvaatimukset.

14 §

Valvontajärjestelmästä poistaminen

Toimija voidaan poistaa valvontajärjestelmästä joko kokonaan tai tietyn tuotantosuunnan osalta. Päätöksen toimijan poistamisesta tekee työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosasto kasvintuotannon ja eläintuotannon valvontajärjestelmien osalta ja muutoin Kasvintuotannon tarkastuskeskus. Teurastamoiden ja niiden yhteydessä olevien laitosten osalta päätöksen valvontajärjestelmästä poistamisesta tekee kuitenkin laitosta valvovalta valtion tarkastuseläinlääkäri, jos laitokseen on nimetty valtion tarkastuseläinlääkäri.

Tieto toimijan poistamisesta valvontajärjestelmästä on toimitettava tiedoksi toimijan kunnan elintarvikevalvontaviranomaisille ja Elintarvikevirastolle. Tieto toimijan poistamisesta maahantuonnin valvontajärjestelmästä on toimitettava tiedoksi tullilaitokselle.

3 luku

Erinäiset säännökset

15 §

Eräät luvat

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tehtävänä on päättää neuvoston asetuksen nojalla siitä, voidaanko luonnonmukaisesti tuotetuissa elintarvikkeissa ja alkoholijuomissa käyttää tilapäisesti sellaisia maataloudesta peräisin olevia raaka-aineita, joita ei ole tuotettu luonnonmukaisesti.

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tehtävänä on päättää neuvoston asetuksen 11 artiklan 6 kohdassa tarkoitetusta luvasta tuoda maahan luonnonmukaisesti tuotettuja maataloustuotteita, elintarvikkeita ja alkoholijuomia kolmansista maista.

16 §

Oikeus käyttää viittausta luonnonmukaiseen tuotantotapaan

Oikeus käyttää viittausta luonnonmukaiseen tuotantotapaan neuvoston asetuksessa säädetyin edellytyksin alkaa päivästä, jolloin

toimija on hyväksytty valvontajärjestelmään. Oikeus jatkuu siihen päivään asti, jolloin päätös toimijan poistamisesta valvontajärjestelmästä on tehty, paitsi jos toimijalle on annettu neuvoston asetukseen perustuva kieltö tai määräys määräajaksi.

17 §

Valvontaviranomaisen tunnusnumero

Kaikissa maataloustuotteissa, elintarvikkeissa ja alkoholijuomissa, joita markkinoidaan luonnonomukaisesti tuotettuina, on ilmoitettava viimeisen valmistustoimen suorittanutta toimijaa valvovan asianomaisen valvontaviranomaisen tunnusnumero sen mukaan kuin se tämän asetuksen liitteessä ilmoitetaan. Tunnusnumero on sijoitettava pakkausmerkinnöissä toimijan nimen ja osoitteen välittömään yhteyteen.

18 §

Keräilytuotanto

Mitä tässä asetuksessa määrätään luonnonomukaisen kasvintuotannon valvonnasta, noudatetaan soveltuvin osin myös neuvoston asetuksessa tarkoitettua keräilytuotannon valvontaan.

19 §

Seuraamukset

Seuraamuksista neuvoston asetuksen sekä tämän asetuksen säännösten rikkomisesta säädetään Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain (1100/1994) 8 §:ssä sekä neuvoston asetuksen 9 artiklan 9 kohdan a ja b alakohdassa ja 10 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdassa.

Neuvoston asetuksen säännöksiin perustuvista kielloista ja määräyksistä päättää asianomainen valvontaviranomainen ja ne on annettava määräaikaisina. Kiellot ja määräykset on viipymättä peruutettava, jos puutteellisuus on poistettu tai jos sillä ei enää ole kiellon tai määräyksen kannalta merkitystä.

Toimija, joka ei enää täytä tässä asetuksessa tai neuvoston asetuksessa säädettyjä valvontajärjestelmään merkitsemisen edellytyksiä, voidaan 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla

poistaa valvontajärjestelmästä enintään kahden vuoden määräajaksi.

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi poistaa 2 luvussa tarkoitettua valvontajärjestelmästä määräajaksi toimijan, joka on tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta laiminlyönyt säädetyt maksut.

20 §

Muutoksenhaku

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen, työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosaston ja valtion tarkastuseläinlääkärin neuvoston asetuksen tai tämän asetuksen nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona toimija on saanut tiedon päätöksestä. Tulliviranomaisen päätökseen sovelletaan kuitenkin mitä tullilaisissa (1466/1994) muutoksenhausta säädetään. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen päätökseen sovelletaan mitä alkoholilaisissa (1143/1994) muutoksenhausta säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua valituslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

21 §

Maksut ja palkkiot

Tämän asetuksen mukaisista suoritteista peritään maksu.

Valtuutetuille tarkastajille voidaan suorittaa valvontatehtävistä palkkiota ja kustannusten korvausta valtion talousarvion rajoissa. Palkkioiden ja korvausten suorittamisesta ja perusteista määrää maa- ja metsätalousministeriö.

22 §

Valvontajärjestelmän seuranta ja koulutus

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tehtävänä on laatia vuosittain valvontasuunnitelma 2 luvussa tarkoitettua valvonnan toteuttamista varten.

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tehtävänä on seurata työvoima- ja elinkeinokeskusten maaseutuosastojen toimintaa tämän

asetuksen mukaisissa tehtävissä sekä laatia tästä valvonnasta vuosittain kertomus maa- ja metsätalousministeriölle seuraavan kalenterivuoden maaliskuun loppuun mennessä. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen, valtion tarkastuseläinlääkäreiden ja Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen tulee laatia suorittamastaan valvonnasta vuosittain kertomus maa- ja metsätalousministeriölle seuraavan kalenterivuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Kasvintuotannon tarkastuskeskus vastaa valtuutettujen tarkastajien ja 2 luvussa tarkoitettujen valvontaviranomaisten koulutuksesta tässä asetuksessa tarkoitettuihin tehtäviin.

23 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2000. Eläintuotannon ja eläinperäisten elintarvikkeiden osalta tämä asetus tulee kuitenkin voimaan 24 päivänä elokuuta 2000.

Tällä asetuksella kumotaan luonnonmukaisesta maataloustuotannosta sekä luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden valvonnan järjestämisestä

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 2000

Maa- ja metsätalousministeri *Kalevi Hemilä*

1 päivänä joulukuuta 1995 annettu maa- ja metsätalousministeriön päätös (1339/1995) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

24 §

Siirtymäsäännökset

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen ennen tämän asetuksen voimaantuloa voimassa olleen lainsäädännön nojalla valtuuttamat tarkastajat voivat toimia 13 §:ssä tarkoitettuina tarkastajina ilman eri valtuutusta.

Tuottaja, valmistaja, valmistuttaja tai pakkaaja saa myydä tässä asetuksessa tarkoitettuja luonnonmukaisesti tuotettuja maataloustuotteita, elintarvikkeita ja alkoholijuomia 28 päivään helmikuuta 2001 saakka, vaikka ne eivät täytä tämän asetuksen säännöksiä valvontaviranomaisen tunnusnumeron osalta.

Muu kuin 2 momentissa mainittu elinkeinonharjoittaja saa myydä viimeistään 28 päivänä helmikuuta 2001 sille toimitetut luonnonmukaisesti tuotetut maataloustuotteet, elintarvikkeet ja alkoholijuomat, vaikka ne eivät täytä tämän asetuksen säännöksiä valvontaviranomaisen tunnusnumeron osalta.

Maatalousneuvos Maria Teirikko

906

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

N:o 346

N:o 343—346, 2 arkkia

OY EDITA AB, HELSINKI 2000

PÄÄTOIMITTAJA JARI LINHALA

ISSN 1455-8904